

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้การมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสัมมาสิกขาศรีระหอโสภ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 40 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ฉบับที่ 3 สำหรับปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แสดงการปฏิบัติและความคิดเห็นเรื่องสภาพและ ปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัย พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-55 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี มีประสบการณ์ในการบริหาร 6-10 ปี ครูผู้สอนแบ่งออกเป็นครุวิชาการ และครูประจำฐาน อายุระหว่าง 46-50 ปี การศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการสอน 3-5 ปี ระดับชั้นที่สอนมากที่สุดคือมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปราชญ์ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 46-55 ปี มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพหลักของปราชญ์ชาวบ้านคือนักปฏิบัติธรรม ประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี ระดับชั้นที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความเชี่ยวชาญเฉพาะของปราชญ์ชาวบ้าน คือ ด้านประสบการณ์ชีวิต

และด้านศีลธรรม มีความคิดเห็นใน เรื่องสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยภาพรวม ดังนี้

1. สภาพการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ โดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารและปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ด้านที่กลุ่มเป้าหมายนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ด้านคำสอนศาสนา

1.2) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยภาพรวมพบว่าครูผู้สอนและปราชญ์ชาวบ้านนำมาใช้ในระดั้มากที่สุด ผู้บริหารนำมาใช้ในระดั้มาก ด้านการรักษาโรคมักนำมาใช้ในระดั้มากที่สุดทุกกลุ่มเป้าหมาย

1.3) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับประสบการณ์ชีวิต โดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่นำมาใช้มากที่สุด คือ ด้านประสบการณ์ชีวิต

2. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1 แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1) แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากที่สุด และปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้านมีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดในกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารและครูผู้สอน

2) ปัญหาของแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าครูผู้สอนและปราชญ์ชาวบ้านพบปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ครูผู้สอนและปราชญ์ชาวบ้านพบปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

2.2 การมีส่วนร่วมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1) การมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด และปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่นำมาใช้มากที่สุดทุกกลุ่มเป้าหมาย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

2) ปัญหาของการมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าครูและปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับน้อย และผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด ครูผู้สอนพบปัญหาของการมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

The purpose of the study was to investigate the state and problem of applying local wisdom to teaching and learning social studies in Sumasakasisa-asok school, Sisaket Province. The target groups of this research are 40 school boards, teacher, and local philosopher. The research tools are 3 issues of questionnaires for each target groups. The questionnaires consist of 2 parts: the first part is the general information of respondents and the second is their opinion about status and problems of applying local wisdom to teaching and learning. Percentage and Std. Deviation from SPSS program were use for the data analysis.

The research result found out that :

Most of the school boards are females aged between 51-55 years old with a bachelor degree And 6-10 years of teaching experience. The teacher are divided into 2 groups : academic matter teacher and specific teacher aged between 46-50 years old with a diploma (under a bachelor degree) and 3-5 years of teaching experience. Majority of the local philosophers are female aged between 46-55 years old with a lower than bachelor degree who earn their living by practice the dharma person and has 1-10 years of teaching experience. The local philosophers are teaching in grade 5,6 and 9. They are specializing in real life experience, and moral. The opinion about status and problems of applying local wisdom to teaching and learning social study, religious and culture study are as follow:

1. Status of Applying local wisdom to teaching and learning social studies :

1.1) In applying local wisdom to a teaching process in human to human relation : Overall the result found that the school executive using a local wisdom at medium level while teachers has a high applying rate. The aspect which were used the most are ethics moral and religion.

1.2) In applying local wisdom to a teaching process in human to natural environment relation : in overall ,the teachers and the local philosophers have a highest level of applying follow by the school directors especially in health and healing aspect.

1.3) In applying local wisdom to a teaching process in human to real life experience relation: In total the level of applying is high in the target group of school directors and teachers while local philosopher has medium level. The aspect which were used the most are one involved real life experience.

2. Applying local wisdom to teaching and learning social studies :

2.1 Ways to apply local wisdom in teaching social studies

1) Ways to apply local wisdom in teaching social studies : In can be conclude that every aspects of local wisdom were used : mostly by school boards and teacher while local philosopher uses it at a high level.

2) Problems in applying local wisdom to teaching and learning social studies : the research found that teachers and local philosopher has very little problem and school boards has the least.

2.2 Participation in applying local wisdom to teaching and learning social studies

1) In Participation in applying local wisdom to teaching and learning social studies, the school directors and teachers have a highest level of participation while the local philosophers only have a high rate .The aspects which were used the most from all target groups are those involve decision making process and one that is profitable.

2) Problems in applying local wisdom to teaching and learning social studies : the research found that teachers and local philosopher has very little problem and school boards has the least in all aspect.